

47
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. Μαι. II, 47/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Σμ. 1969/5-3-70.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις την γεωργίαν ή μόνον εις την κτηνοτροφίαν ; ή συγχρόνως εις άμφοτέρας, δηλ. την γεωργίαν και την κτηνοτροφίαν ;

..... η συν. γι. αν. α. δι. ν. τιν. ν. ο. τε. ο. φ. ι. αν.

- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *N. di*

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

.....Der Index von Polenta.....

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;...

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;).....

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος;

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο;

- 6) α) Οί νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν,
ἐργασίας. Οἱ νέοι... αἱ νέαι... ἐργασίας... ἀνεύρεσιν... ἐργασίας...

- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς: ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνίται
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-
ματευτάδες (ἐμπόροι) κλπ.; .

0.1.4... $\frac{1}{2}$... $\frac{1}{4}$... $\frac{1}{8}$... $\frac{1}{16}$... $\frac{1}{32}$... $\frac{1}{64}$... $\frac{1}{128}$... $\frac{1}{256}$...

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

..... Η. χι. θαν. οἰ. λ. π. ἔχρ. οἰ. ἔχρ. ν. λ. ο. δ. ι. α. ζ. ω. ι. κ. ς
 υ. θ. π. ρ. ν. ἔ. ν. ἡ. μ. α. λ. χ. τ. ω. ρ. τ. ε. χ. ι. θ. ἄ. ν. ο. κ. ο.

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; 1932

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Α. λ. ο. τ. οἰ. 1929. ἔ. χ. μ. η. κ. ν.
 η. ο. ο. ἔ. λ. α.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Μ. α. γ. ἄ. θ. ἡ. κ. ν. ἔ. λ. α. ν. μ. α. τ. οἰ. κ. ν. ἔ. λ. α. ο. δ. ι. ο. ν. ο. δ. μ. η. ρ. ν. ἔ. ν. (χ. ι. θ. α. λ. ω.) καὶ ἔ. χ. η. κ. οἰ. η. α. κ. ἔ. λ. α. ἔ. λ. α. ο. δ. ι. ο. ν. ο. δ. μ. η. ρ. ν. ἔ. ν.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

- 1..... 4..... 7..... 10.....
 2..... 5..... 8.....
 3..... 6..... 9.....



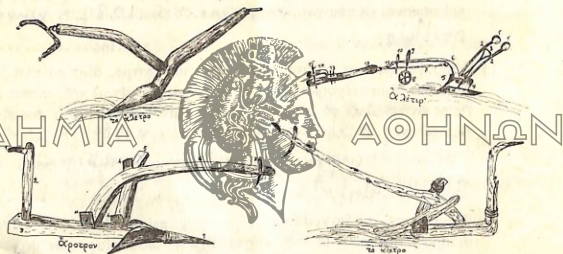
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ἐν δ' ἐ. θ. ο. δ. ε.
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ὀ. χ. ι.

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... 8' x 1.....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ 8' x 1.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον... 7' x 1.....
κατασκευάζαν... εἰ... ἡ... εἰ... γ...
.....
.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;



3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

- | | | |
|---------|----------|----------|
| 1. | 6. | 11. |
| 2. | 7. | 12. |
| 3. | 8. | 13. |
| 4. | 9. | 14. |
| 5. | 10. | 15. |

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

τὸ . αὐτὸ . . . διὰ . . . ἐξ . . . καὶ . . . ὕνι . . . ὕνι . . . χωραφίδων .
 τὸ . ἀροτρίασιν . κῆπων . (. 2) . καὶ . ὕνι . πετρωδῶν . ὕνι .
 τῶν . ἀροτρίασιν . κῆπων . καὶ . ὕνι . πετρωδῶν . ὕνι .



ὕνι



- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;.....



χειρὶς

ὕνι

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

ἀρίδι, σκεπάρνι, πριόνι, ξυλοφαί:



πριόνι

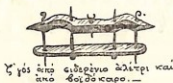


ἀρίδι



πριὸν ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος..... δ. ὄ. ο. β. ὄ. ε. ζ.
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν;..... δ. ὄ. ο.
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;..... ν. οὐ.



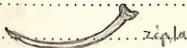
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτόν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

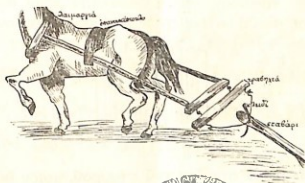


- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). .. κροῖσος

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; .. ἀπὸ τῶν 1930

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; ..

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον. Ζητήματα. Μ. Γαλακτρία. Ε.Τ.Φ.

[illegible]

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τοῖπον σας. Εἰς τὴν χωρὰν Α. πᾶσι γυναι. ἔργον. ὁ ἀνδρ. εἰς τὴν γυν. φ.χ.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον των βοδιών (ή του βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

.....Σημειώνεται ότι οι διαφορές:

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

..... 40 Aus. mai. 4. 10. G. f. v. v.

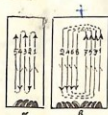
3) Πώς κατευθύνει ο γεωργός τα ζευγμένα ζώα (η τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανο· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Мёртв. пш. лив. к'Гидфун. б. в. н. в. р. а.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ὁρ. γν. ν. λ. α. η. ρ. φ. α. ρ. α. μ. ε. κ. δ. α. α. ρ. α. ε. λ. λ. χ. ω. ρ. -
 ζ. λ. α. ε. ε. χ. ω. ρ. α. φ. α. ε. ε. φ. ρ. ρ. α. ε. ε. λ. α. ε. ε. χ. α. φ. α.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;



Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σπορίδας, ντάμιες, θιαστές, μεσθραδές κ.λ.π.) ;

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἀροτρον ;

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

... ἡ φ. α. ρ. α. ε. ε. χ. ω. ρ. α. φ. α. ε. ε. φ. ρ. ρ. α. ε. ε. λ. α. ε. ε. χ. α. φ. α.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *τῶν... δὲ κηρυττακῶν... ὁ κηρύττων...*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Δὲ οὐ... ἀροτριάσει... διὰ... τῶν... ἀροτριάσεων... Μάρτιον... Ἀπριλίον... Μαΐον... διβόλισμα... Ἀπριλίον... Ἰουνίον... γύρισμα... Ἰουνίον... ὁ κηρύττων (κηρύττειν) καὶ ὁ κηρύττων... Ἀπριλίον...*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ  ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ἔν... ἔν... ἔν...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *ὁ κηρύττων... ἀροτριάσει... ἔν...*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. *τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

ἔν... δισάκι...

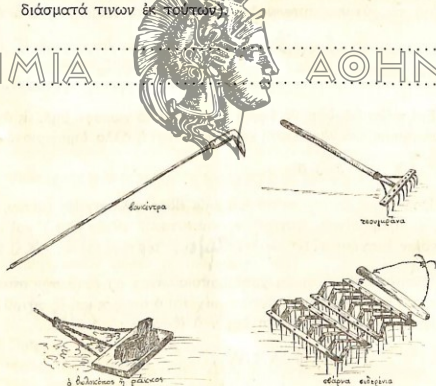
β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
ψεϊδῇ σιδηραῦν ράβδον, ἣ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

რე. ინ. კაიქოშვილი. ზღაპრები...
გადმოცემული რე. აფხაზური. გვ. 60.

2) Γίνεται μετά τὸ ὄργανωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ∴.....ὀχι.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδρα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινων ἐκ τούτων):



γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) Ὁ καφίος καὶ ὁ τεύχος (ὡς εὐριπρὸς καὶ κεντρώος) χρησιμοποιοῦνται διὰ τὸ σκάψιμα τῶν μύλων, τῶν μαρμάρων, τῶν λίθων, τῶν ἀγρίων ἐν αὐτοῖς δυνάμεται ἢ διὰ τὸν ἀνθρώπου.. ματρίτρεχια:.....



- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν
... Ζὰ. μὲν. πρὸ. οὐνοχνητῆρας. ταν.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоοῦντο (ἢ καλλιερгоοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους...
... ἐπὶ. ἀδυνατῆας. καὶ. ἀπὸ. τοῦ. ἑαυτοῦ. ἑαυτοῦ. διὰ. τῶν. χειρῶν. ἢ. ἀμύριπρ. καὶ. ὁ. εἶπε.....

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоοῦντο (ἢ καλλιερгоοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. Μετὰ. τὸ. 1960. ἔρχων
... καλλιέρματα. τριφύλλου. Μὲ. τριφύλλι. σκηνίδου
ἐκτίσανται. εἰς. ἡφάν. γὰρ. νῆμα. χωράφια.....

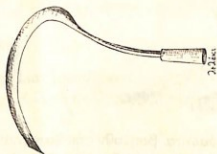
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἔσπερνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιὲς (βραγιές) καὶ ἄλλως...
... καλλιέρματα. τῶν. χωτῶν. εἰναι. βικρεῖ. καὶ
γίνονται. μόνον. τὸ. καὶ. ἡφάν. ἀπὸ. ἀντιμάδων. ἐκτελεῖται
ὡς. πρασις.....

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) . Μέ... δρεπάνι.
ὡ... ἔχει...



Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

... με... δρεπάνι...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).



- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)...

τοῦ δρεπανιοῦ... ὀδοντωτή... τοῦ τριφυλίου... ἔχει...
κόψη...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὅ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;...

ξύλινη...

- 5) Ποιος κατεσκεύαζε αυτά τα θηριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) ... χρυσός

- 6) Ἡτο παλαιότερον (ἡ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θηρισμὸς μετὰ τὸν χειρὰς, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) .. κέναν .. δ.ι.α. .. τά .. ἀσθητῶ ..

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι· ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. ἐν τῷ ὕψει τοῦ πλάτους τοῦ κοπτεροῦ.

- 2) Οί στάχυες που έμεναν (ή μένουν) εις τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ή πῶς λέγονται).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *Kafaria* ΔΟΧΝΩΝ

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Ο.Ε. 21 διὰ. ο.ε. θεριστῶν κολλῶντων*

να δὲ πρὸς τὴν καρδίαν (δραστηριὰ) καὶ εἰς τὴν
δύναμιν καὶ δυνάμειαν ἄλλοι μαθηταί.....

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεῖρες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίεσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλὴ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς). Οἱ χεῖρες τοποθετοῦνται

3. 4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 8

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. χαρμ. λ. λ.



γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

ἄνδρες καὶ γυναῖκες. ἐπαγγελματίαι.
θερ. λ. λ. δ. ὑ. ὑ. ἤρχον.

- 2) Πῶς ἡμείβοντο αὐτοὶ μετ' ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ονοματολογίαν)

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; εἰς. ὑ. ὑ. ἀριστερᾶ

χεῖρα ἔφεραν τὴν παλαμίδα κατὰ τὴν πρώτην
ἡμέραν ἐκ. θεριστῶν. αἱ γυναῖκες. ἔδωκαν σὺν ἑαυτῇ
ῥυτί. ῥ. λ. λ. ν. ἔ. μ. ἔ. σ. ὑ. ὑ. ἡ.

4) 'Εδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομά-
δος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός; *Ὁ θερισμός*
ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ τὴν Δευτέρα τὴν 29.8.1944 καὶ σὺ δὲ ποτε
πρὶν τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἢ πρὸς τὴν 29.8.1944 ἢ 29.9.1944

5) 'Ετραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ
τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. ... *Ν. Κ.*

..... *ἦσαν ἄλλοι καὶ ἄλλοι...*

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν,
ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν
τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι; (Εἰς τινὰς τόπους θερί-
ζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας
στάχυν πλέκουν σταυροὺς ἢ ψάθας, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν
εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου υπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι
ἐθιμικόν. *Πάντως τὸν σταυροειδῶς ἀφήνουν μὲν
πετάκια καὶ ψάθας. Τὰ ψάθια καὶ ἀφήνουν, καὶ γὰρ
τὸ σχῆμα τοῦ σταυροειδῶς ἀφήνουν ἀπὸ τὴν ρίζα καὶ
τὸ χῆρι. Τὰ σπυρί ἀφήνουν καὶ σταχὺα ἀφήνουν
ρίχυνται. ἐκὸν ἀπὸ τοῦ καὶ καὶ ἀφήνουν...*
κρῆνις...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

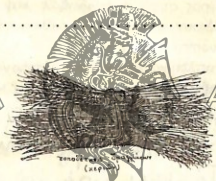
1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων
σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν; Τὸ ἐσπέ-
ρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς
ξηρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; *Ὁ δεμάτιασμα, ἀφ' ὅτου*

ἦσαν στεγνά καὶ σταχὺα ἔγινον ἀμέσως μετὰ τὸν
θερισμὸν, ἀφ' ὅτου ἦσαν στεγνά. ἔμειναν καὶ τὴν
δύο ἡμέρας, γὰρ νὰ στεγνώσουν καὶ τὴν συνεχεῖς
νὰ δεθῶν ἐ δέματα.

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν. Μετὰ . . .

Θέριστα τὰ ἡμέρας, τὰ ἀπόγευμα ἄρχιζε τὰ δεμάτιασμα...
 Ἕνας γενοδόκευε τὰ χερσέφια, ἡ δὲ ἄλλη ἀνδράχια θρῖζε.
 Ἄλλος εἰς ἀμαθίαν τὴν κίον ἀνάκειντο ἄλλος καὶ ἄλλος...
 ἄλλος ἔδενε... τὰ δεμάτιασμα, σφύγγις, μὲ τὰ χερσέ...
 βοτό.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποποθετοῦντο ;

Συνήθως ἄρα τὰ δεμάτια ἐνὸς χωραφίου ἔβα...
 ζῶντο εἰς ἑνὲς μνημιῶν ὕψους, 5-6 μέτρων, τὴν
 ἀποθήκην θυμνιῶν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. Ἡ καλλιέργεια
 τῆς πατάτας. ἔνν. χυνοῦ. ἀοδ. ἀνέμοδιν. τὸ φύτεμα
 αὐτῆς. ἐν ἡρακίς. γίνεται. μαντα. ἡ ἀρετὴ. ἢ ἡ ἀλγία.

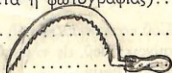
- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
 μῆλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν. Ἡ ἐξαγωγή τῶν χυνοῦ. ἡ ἀλγία.
 ν. το. μετὰ δίκτυο.



στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐρυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλί, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Ὁ δάσκαλος διὰ
 τοῦ ἀρετάνιου. Ἀφένετο. ἐν αὐτῇ. ἐν τῶν. ἐν τῶν.
 γιὰ. καὶ ξηροῦ. καὶ ἐν. κατὰ τὴν. μετὰ δίκτυο.
 ἐν. τῶν. ἐν χυνοῦ. ναί.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ά.). τῶν ἀναιξιν. μετὰ δάρετάνι.
 (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)



- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ..Αφ' ἧν ἐκ... ..ἰδὲν ἵσταται
 ἡρεσάμενον δὲν ἡρεσάμενον... ..

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

...Μετεφέροντο εἰς τὸ ἀλώνι. ἡνὶ ἡτο
 συνίδως μονὰ εἰς τὸν ἀχυρῶνα ἡ...
 αὐτοῦ.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως τῶν δεματιῶν;

...ἡρεσάμενον εἰς ἐνὶ ἡτο... ..
 εἰς ἡρεσάμενον, εἰς ἡρεσάμενον... ..

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἀχυρὰ εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

...ἡρεσάμενον εἰς ἡτο... ..
 εἰς ἡρεσάμενον, εἰς ἡρεσάμενον... ..
 εἰς ἡρεσάμενον, εἰς ἡρεσάμενον... ..

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

...Συνίδως ἡρεσάμενον εἰς ἡτο... ..

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
εἰάν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

..... ἑ. μίαν μ.δ.ν.α. δι.μα.χ.ν.α.ν
.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .. Α.θ.β. Ι.ν.
Α.χ.α.ν.δ.ν. Ι.δ.χ.ρ.ι. 5-10. Ι.δ.α.ν. Σ.ε.η.α.θ.ρ.ι.ν.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .. Χ.ω.μ.α.τ. ἄ.θ.ν.α.
.....
.....

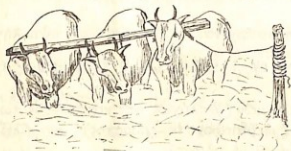
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .. Μ.ι.α.ν. ἡ.μ.έ.ρ.α.ν. η.θ.δ. τ.α.ν. Δ.χ.μ.ν.ι.θ.α.ν.
μ.α.θ.α.ρ.ι.α.θ.δ.σ. καὶ ἡ.θ.α.φ.ε.ι.ψ.ι.ς τ.α.ν. δ.α.π.έ.δ.ου. μ.ε.
β.ο.ν.ν.ι.θ.ς (ε.δ.η.ρ.α.ν. ζ.α.ν.ν.)

- 9) Ἡ ὥς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

..... 7/6 x 1
.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

Торговцевъ въ н. части мѣстечка нѣтъ.
Всѣхъ дворянъ 52.....



- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος ἀτηγερὸς, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦτο ἐξαρτῶνται σχοινιά, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδίαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Διὰ τῶν καὶ ἀρχαίων τῶν γραμμῶν... εἰς
τὴν Βοιωτίαν... ἅπαντες εἰς τὴν χρησιμότητα.

- 20 —

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα)...
 ζευγνύονται... εἰς... ζυγόν... αἱ δύο... βόες... περιφέρουσι
 εἰς... ἀφ' ἑνὸς... τὰ... ἡρώ... τὰ... ἡρωτέρων... ἐφ' ἑ-
 σμάρτων... ζυγόν... δεικνύει... πρὸς... σκαλίν... ἀπὸ... ἐπὶ
 ὑφ' ἑαυτῶν... εἰς... τὸν... ἀφ' ἑνὸς... ..

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.



Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνια, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

86X/

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ο. ἀρμυιὰς ἀρχίζει... τὸ πρωῒ... μέχρι... τοῦ
 ἀπογεύματος... ὁφθαλμοῦ... μαζεύει... τὸ σπυρίδα...
 τὸ ἀφῆνι... τὸν... ὡφθαλμοῦ... ἐπαναλαμβάνει...
 νύκτα... ὁ ἀρμυιὰς... νύκτα... διαχυνῶν.....

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποion, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιοῦνται τὰ δοκράνια, τὰ καλὰ...
 ἡδυν, διὰ τὸ ἀναμελεῖν αὐτὰ, ὡφθαλμοῦ, τὸν διαχυνῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



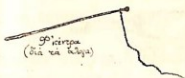
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποion διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ;.....

Ναί.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κύπημα τῶν ζῴων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). Χρησιμοποιοῦνται καὶ αὐτὰ κατὰ τὸν ἴσον...
 μοιοῦνται καὶ αὐτὰ κατὰ τὸν ἴσον...
 ἡδυν... μέτρων.....

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . *ἡ μινίζετο... ἕνα... ἕνα μὲν...*

ἡ μιν... ἡ μιν... ἡ μιν...



- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

ζὰ χονδρόν ἄχυρο καὶ τὰ χυλὸν χυλόν...

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωμαροῖσι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.

... ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρόν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Μόνον διὰ τὴν ῥιζάνην ἐρημάκετο νὰ χρηματίζοι ῥιζάνη γιὰ χονδρόν καὶ ῥιζάνη μὲ ῥιζάνη αὐτὴν. ῥιζάνη...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ὁ κόπανος ῥιζάνη φορτωμένη, ῥιζάνη μὲ ῥιζάνη ἀπὸ 2,60μ - 2,7μ ἐκ τῆς ῥιζάνης χονδρότερος... ῥιζάνη...

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *ἐ γίνετο ἐν τῇ ἀλωῇ διὰ*
τοῦ κοπάνου...



κόπανος στρογγύλος



ξύλο κοπανιστικό διὰ τὸ κοπάνισμα
μακρὸν ὡρὸν δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

... *ὡς ἐκ τῶν ἀμειβόμενων...*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ή φωτογραφίας) τὸ κοινό είναι
 ἔχιντες διὰ τῆς τενοδυνάμειας πᾶν ἀπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ
 ἑδάφους καὶ διὰ τῆς ἐκτετατικῆς δυνάμεως ἀναρροίμενης μαθόντες
 ἐκκοινωνίαν μόνον αὐτοῦ, ἡ δὲ ἡμετέρα καὶ χρησιμο-
 ποιητὴς αὐτῆς καὶ ἐκτετατικῆς.....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐὰν ναί, ποῖα;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; . . . ναι! . . .
. . . 2. οἱ βιν. ἐργαζομ. 26! βιν. ἐύφημ. . .

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλυσιατικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνταγισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

β'. Δίχτισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... Οἱ... ἀλωνιστὰς... οἱ... ἐργαλεῖα...
 ὁ... ἄλωνα... τὸ... ἄλωνα... καὶ... ἄλωνα...
 ...τὸ... ἄλωνα... ἄλωνα... καὶ... ἄλωνα...



Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο? *Ὁ σωρὸς ἔχει...*

*ὁ κύμα ετραχύναν· πρὶν ἀρχίσαν τὸ λίχνισμα εἰς νῆαν ἔναι·
καρφάει εὐόρδο καὶ μιά· καὶ κινῶν κινῶν δὲ φέρονται καὶ
ἱερὰ μὲν εἰς ὁ σωρὸς, γὰρ νῆα· ποδαίον δὲ εἰς βασυανία.*

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... *φτυάρι ἢ καρφητόν*
... (ὡς ἰσ. καὶ κλέρι.).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει)· ἀνδρὸς, γυναικᾶ· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
*καὶ ὁ κνῶρ καὶ ἡ γυναῖς... εἰς μὲν δὲ λινιστὴς...
ἔσθ' αἰετὶ δὲ... δολιχῆς...*.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἄλωνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
*λέγονται ἐκὺραχα· ἐν ἰσθμῷ ἀποχωρίζεται δ...
καρπὸς διὰ κρηνίσαντες μὲν ἰσθμῷ φερωνῶρα.*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἄλωνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἄλωνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα): διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

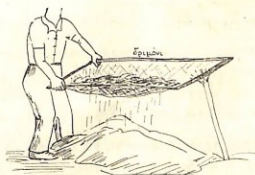
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

ἀποχωρισμός. τῶν. καρπῶν. ἀπὸ. τὰ. κανδρά. στάχυα..
 γίνεται. μὲ. τὸ. δριμόνι. (κόσκινον). τὸ. δριμόνι. καὶ. τὸ. κάρφον
 ἀπὸ. τὸ. καρπολόγι. ἢ. φτωάρι.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ



νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *Περνᾶ. ὁ μαργᾶς κτλ.*

*Μὲ καὶ χονδρὰ σιτάκια. ἀπὸ. γὰρ. ὀρεμένοι. (μόσινω) φαν. ἢ καὶ
μυγᾶς. τρυφᾶς... ἔν. συνάει. ὁ κεν. καὶ... ἀπὸ...
δω. τερ. ο. νόσιν. ο. ἡ. μισρότερ. τρυφᾶς.....*

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; *ὁ μαργᾶς. σχηματίζεται.*

*ἐ. σωρόν. Μαζαίνει. μὲ καὶ τρυφᾶς (ζύμνω δοχεῖο. ἰσομάτω)
μαζοτέρ. κ. κρ. ο. ο. τοῦ ταχαρί. ἐκτυπᾶται
διε. τῶν. τεν. κ. ε. ἔσσι. ζεν. κ. ο. ο. ε. κ. τεν. κ. ε. με. α. ο.
ν. ὁ. νο. μαζεί. ἡ. ν. κα. χ. ε. ρ. !.....*

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .. εἰς τὸν ἀχυρῶνα .. ἢν βίτο
 υψιφύενος .. εἰς μίαν γυνίαν .. τῆς αὐτῆς τῶν θλιγνῶν
 θυμῶν .. ἡμερίαν .. τοῦ .. σταύρου ..

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

.. Μετὰ τὸ ἀλώνισμα .. καὶ ἡμέτετα .. ἐπὶ φερό-
 μενα .. μουργήνια, ἀπὸ .. 1-12 Αὐγούστου ..

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ἢ οὐκ.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀνάμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

.. τῶν .. Κυριακῶν .. τῶν Τυροφάρον .. καὶ .. τῶν ..
 .. κυριακῶν ..

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

.. Κυριακῶν .. τῶν Τυροφάρον .. καὶ .. μεσάνυχτα ..
 (11-12 ὥρα) .. εἰς τὴν .. ἡμερίαν .. καὶ ..
 .. 12-13 ..

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

... ψυλλός.....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

... τὰ παιδιὰ.....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος;.....

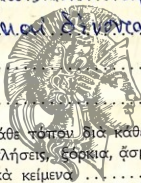
τὰ παιδιὰ ἀπὸ ὅλης αἰχῆς.....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Μαζεύονται κυκλικοῦ καὶ π. ὕψ. 5-7 μέτρων γύρω
ἀπὸ ἑναντιόθεν καὶ δένονται μετ' ἀλλήλων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ



γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχὴ, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

... ἄφωτος. εἶναι παραβέβαιος ἢ ν. καὶ.....

... περιγραφή.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

χορεύων ἄνδρες καὶ ἄρρενες (ἄνδρες καὶ παιδιὰ)
καὶ γυναῖκες παραμυθιζομένων ἀπὸ μακρὰ καὶ
μέτρια πορὺ πρὸ μακρὰ στῆναι καὶ ἐκείθεν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

Σελίς 3. - Σπύλιος 1.

1. Χερσόνησι

2. Ἰάξονος

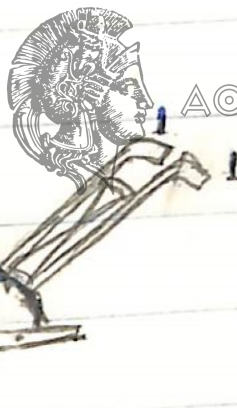
3. Κυπρίων

4. Ρόδου

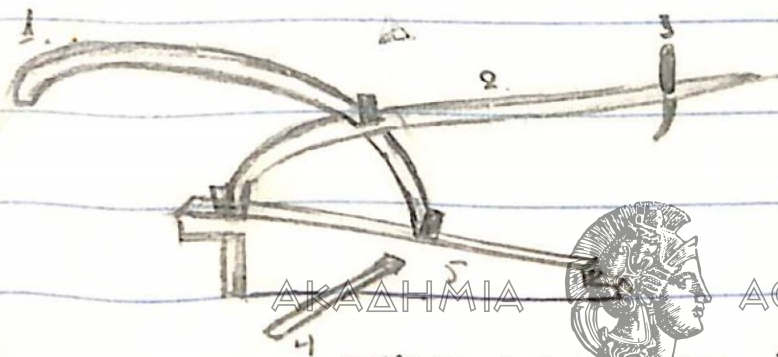
5. Σνί

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



Σελίς 41.
ἠδρῶν 3



1. Οὐρά

2. Συρταρί

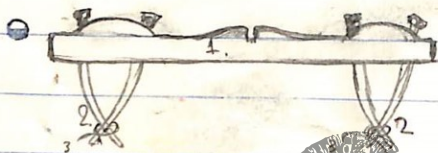
3. Συρταρόξυλο

4. Παράβολο

5. Κούτσουρο.

Σελίς 6

ἑρῶν 9



27502
ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

1. ζυγός.

2. ζέρτες.

3. ζυγόφοιν.

Σελ. 27-90-1999. 6.



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

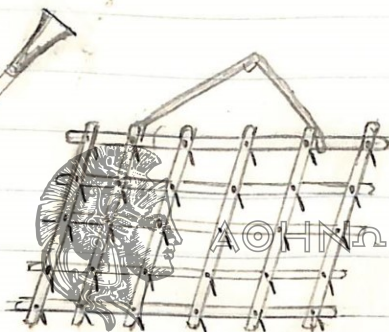
ΑΘΗΝΩΝ

Δρ. Μόνι (Κόσμιος)

ἡμεῖς ὃ βουκέντρα

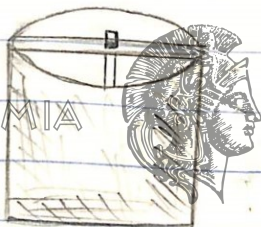
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



Σβοῖρα ζυλιν.

AKAΔHMIA



AOHNΩN

Ζαχαρί

Αριθ. πρωτ. 668
Θαλασσο το 12-3-1970

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΨΧΕΙΑ ΒΟΥΛΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΟΡΥΦΗΣ

Αριθ. Πρωτ. 34
Διεύθυνση 11/11/70

ΣΤΕΦΟΣ

Το Κέντρον ερευνών εδαφικών απορροφών
εις Αθήνας.
(Παρά τον ν. ἐνδ. πρὸς Διευθ. Σχολείων Παιδείας)
εις Σιάτιστα.

ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐρευνᾶ καὶ τὸν
δὲν ἐρευνᾶ ἐργασίᾳ καὶ
καὶ ἐρευνᾶ τὴν πύλιν.

Ἀποφασιστὴν ὡς ἐρευνᾶ καὶ ἐρευνᾶ
ἐρευνᾶ ἐρευνᾶ καὶ ἐρευνᾶ
ἐρευνᾶ ἐρευνᾶ καὶ ἐρευνᾶ
ἐρευνᾶ ἐρευνᾶ καὶ ἐρευνᾶ

Διευθυντής 12-3-1970
ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΔΙΟΧΗΝΩΝ

ΙΣΗΑΚ ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ.

Α'. Περιγραφή

του γεωργικού βίου από της προσκομείας εις την αγοράν των δημο-
κρασιών μέχρι του εθνομικτού και της επιδημίας.

Η παρούσα περιγραφή αφορά το χωριό Κορυφή-Βαίου Κοζάνης, το οποίο όπως όλα τα χωριά της Πατρίδος μας είναι μαδαρίως γεωργοκτηνοτροφικό χωριό. Αλλά να ειπείν δι' αμυβείν, διαρρήν να ειπείν ότι σήμερα η γεωργία και κτηνοτροφία έχουν περι-ορισθή κατά πολύ, ενώ παλαιότερα και δι' μέχρι του 1930 η βόσκον διασχίζον των μασιών ητο η γεωργία και κτηνοτροφία.

Γενικώς ὅτι σχεδόν η περιφέρεια του χωριού είναι ηρωική εις χώρα, λόγω της θρεμής και περὶ δὲ ευστάσεως του χωριού.

Ὡς ταῦτα εἰς ὅλας τὰς περιφέρειας του χωριού υπάρχουν μεγάλα ἢ μικρά τεύχεα προσεζήσαντα τῶν μασιών. Οὐδέποτε

ἔπρεπε πρὸς τὰ χωρία ἀποσπᾶν ἢ βασίλιν. Ταῦτα ὅμως περὶ

μὲν, ταῦτα, ὅτι ἐνδομικτοῦ, μαδαρίως, καὶ αἰετοῦ. Ταῦτα ὅμως τῶν μασιών ἐκτείνονται, ταῦτα ὅμως μὲν, μαδαρίως τῶν μασιών, διασπᾶται ἐκτείνονται ὡς ποσὴ τῶν ποσῶν.

Ἡ μασιόφιλία γὰρ εἶναι ἡρώικη ἀπὸ τὸν κράτος χωρικήν εἰς ὑπόστασιν, ἀλλὰ ἀπὸ κτήσεως του χωριού αἱ ἰδιουμικτοὶ ἀνέμουν εἰς τοὺς κτηνοτρόφους τῶν πρώτων μασιών, ὅπως εἶπε διενεμήσαν εἰς αὐτοὺς.

Ἡ πατριὴ ηρωική κατὰ παλόντα ἔμεινεν ἢ ἀδαίετος μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς ἢ ὡς ἐννῶντος ἡδίδετο εἰς τὸ ἐχθρὸν εἰς γάμον ἄρρεν τέκνον τὸ ἀναδοχὸν μερίδιον, ὅταν αὐτὸ ἐπράντο να ἀποχωρεθῇ τῆς πατριῆς δημοκρατίας.

Οἱ μασιόφιλοι ἡρώικοι μετὰ τῶν γεωργῶν καὶ κτηνοτρόφων εὐχρό-μω. Ἡτὸ τὰ ζωὰ ἐρέσαντο καὶ ἐρέσαντο καὶ σήμερα τὰ αἰσθη-ροτάτα. Ὡς αὐτὸ ὅπως ἐμολόγηται ἐφύλασσαν καὶ ἐν γεωργῶν βόων, ἡρώικον να χερσικοποιήσαν ταῦτα εἰς τῶν μασιών τῆς, τῆς

Με την καλλιέργειαν της γης, κατεγίνοντο οί γεροντότεροι, ενώ οί νέοι
μεγαλύνον δι' ἐργασίαν ἐν τῷ ζωοτερικόν ἢ ἐξωτερικόν, ὡς γινέσκει
καὶ σήμερον, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς ἔχει παλαιά
πολύ ὁριζομένη. Στὸ χωράφι ἐπύχοντο ὁ πατέρας μετὰ τὴν νύφην,
ἡ πατέρα ἔμενε ἐπὶ ἐπιτηχεῖς τὴν δουλείας τοῦ ἐπιτιοῦ, ἐν δὲ γυῖόν,
δ' ἄντρας τῆς νύφης, ἐπύχοντο ταξίδι ἢ ἐπὶ ζωοτεριόν (Παλιὰ Ἐλλάδα,
Πελοπόννησος) ἢ ἐπὶ ἐξωτεριόν (Κωνσταντινούπολις, Ἄγκυρα, Πράσσα, Φιλική)
καὶ ἐξέστεφε ὥστερα ἀπὸ 3 ἢ 4 χρόνια. Καὶ σήμερον παρατηρεῖται
ἐν μεγάλῳ βαθμῷ ἡ μετανάστευσις τῶν νέων (Γερμανία - Η.Π.Α.), ἐν τῷ
χωρίῳ παραμένον οἱ ἐνὸς, οἱ ὁποῖοι ἀσχολοῦνται μετὰ τὴν γεωργίαν
καὶ ἐργασίας.

Ὁ μόνος τρόπος τήξεως τῶν χωραφίων ἔτι ἡ τήκησις μετὰ
μὴ κοπρὰ τῶν ζώων (αἰγοπροβάτων) ἐν τῇ νύφει τῆς χύρας δι' ὁρ-
μήματα. Τὸ πρῶτον, ὡς ἐξήρκεται ἐν τῇ χύρῃ τῶν τήξεων ἔγινε
ἀπὸ τοῦ 1932 ὅτε ἄλλοι πρὸς τὴν τήξιν καὶ πρὸς τὴν ἀπομάκρυνσιν
ἀπὸ τοῦ χωρίου. Τὸ δεύτερον, τὸ χωράφι τῶν χωραφίων ἔγινε μετὰ
ζύμινον ἀμέλει, πρὸς τὸ ἐκτρέφειν τὰ ἀρσενικά ρόδια. Τὰ σιδερένια
ἀρσενικά ἐκτρέφοντο ἐν τῇ χωρῇ ἀπὸ ἀρσενικῶν καὶ ἄλλων μανδύων ἢ καὶ
διφύων, τὰ ἐκτρέφοντο δὲ κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ ὁριζοῦ, ἀρσενικόν
δὲ τὰ κατακυλώσαν οἱ γυῖοι (εἰδηροφύοι), πρὸς ἐκτρέφειν ἐν τῷ χωρίῳ.

Ἡ χύρα τραπέζην ἔχον μετὰ τὸ 1955. Μηχανὴς θερμότητος
οὐδέποτε ἐκτρέφοντο ἐν τῇ χωρῇ. Μόνον πρὸς τὴν τήξιν ἀπὸ τοῦ 1967
ἔγινε πρὸς τὴν θέρμανσιν τῶν μηχανῶν ἐν ἀρσενικῶν ὅπως ἀρχαῖς,
διότι οἱ παλαιότεροι εἶναι ἐν τῇ χωρῇ. ὅταν δὲν θέρμανται ἀρσενικά, πρὸς
να εἶναι βατοὶ διὰ τοιαύτων μηχανημάτων, ὅπως τῶν θέρμαν
τοῦ ὁριζοῦ. Παλαιότερον ὅμως τὸ ὄργανον τῶν χωραφίων ἔγινε μετὰ
διὰ ζύμινον ἀρσενικῶν, τὰ ὁποῖα κατακυλώσαν οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοί,
τὸ δὲ γυῖον (δύο) ἔταν σιδερένιον καὶ ἔγινε μετὰ ἐκτρέφειν
ἐν τῇ χωρῇ τῶν ἀρσενικῶν. Ἡ βάσις τοῦ ἀρσενικοῦ ἔγινε μετὰ
μάνδουρο. ἔτι δὲ τὸ αὐτὸν διὰ τὸ ὄργανον ὅπως τῶν ὁριζοῦ τῶν

εργασίων. Διὰ τὴν κακασυνὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ζυγίου ἀρότρων
ἐκχρησιμοποιοῦσιν τὰ ἑξῆς ἐργατεῖα: σκεπῆρρι, ῥριόνι, ζυγοφόρῃ
καὶ ἀρίδῃ.

Κατὰ τὰ ἔργηκα τὸ ἀπὸ τριῶν ἔσταναν τὰ δύο ρόδια. Σήμερα
ὅμως πρὸς τὴν κακίαν τῆς γῆς ἔχει περιορισθῇ πρὸς καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην
τὰ ρόδια, χρησιμοποιεῖται ἕνα ζῶον, μονῆρι ἢ ἀτόχο.

Διὰ τὰ ἔργηκα μὴ τὰ δύο ρόδια ἦσαν ἀναγκαῖοι οἱ ζυγοὶ. Εἰς αὐτὸν
ἔπλεον ἢ ἡμίονο (σίδερενιος ἡμίονος), ἀπὸ τὴν ὁρμαὶ ἐν συνστάσει ἔπλεον
ἢ συνστάσει τοῦ ἀρότρου. Ὁ ζυγὸς ἦσαν ἀναγκαῖοι διὰ τὸ ζεύ-

ξιμο τῶν δύο ροδιῶν. Στὰ δύο αἶμα τοῦ ὁ ζυγὸς εἶχε ἀπὸ
δύο τρεῖς συμμετρικὰ τορραδεσμεῖες, ἀπὸ ὅσων ἔπλεον οἱ
ζέρες, δύο γὰρ καὶ ἕνα ζῶον. Ἀνάμεσα εἰς ζέρες πρὸς ἦσαν καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

κατασκευασμέναι καὶ κατωμέναι, ἀπὸ ζῶον καλῶς, ἔπλεον ὁ φακίος
τοῦ ροδιῶν καὶ κατωρὶν ἐξ αὐτοῦ. Στὰ ζέρες, ἀπὸ τὸ καλῶς

τὸ δέξιμό των δεξιῶν, ἐφ' ὅσον τὰ σταυραῖα ἐξέρχον-
ται, ἀντιθέτως ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν, ἐφ' ὅσον ὁμοῦ ἔσονται ἐκ τῶν
ἐκείνων ἡμέρας, ὥς ὅτου ἐκτελέσωσιν τὰ σταυραῖα. Γὰρ τὸ
δέξιμό των δεξιῶν ἐκτελεστοῦν ἐξέρχεται ἀπὸ σταυραῖα ὀρθῶς,
καὶ τὴν ὑπερίκειναι, ἵνα ἕλθῃ ἡμεῖς ὑπὲρ καὶ συνελθῶν, καὶ τὰ
ἐκείνων καὶ οἱ ἀρχαῖοι τῶν σταυρῶν καὶ οἱ νεοὶ (novi testamenti καὶ)
καὶ δὲ ἐδένονται ἐν δεξιῇ.

13'

Πύραι.

Φωτίες ανάβονται (διατηρείται τό 'εθιμον' ὅπως ἀκριβῶς καὶ παλαιότερον) καὶ κατὰ τὶς δύο κυριακὰς τῆς Ἀποκριᾶς. Οἱ μεγάλες ὁμῶς φωτίες ἀνάβονται τὴν δευτέρῃ κυριακῇ, τῇ Τυροφάγῳ.

Κατὰ τὴν κυριακὴν τῆς Τυροφάγῳ ὅλος οἰκὸς τοῦ οἴκου ἐκτελεῖ ἐκὴν ἐπιμνησίων γιὰ τὸν ἑσπερινό. Μετὰ τὸν ἑσπερινό ἔλοιφθουν τὸ χέρι τοῦ πατρὸς καὶ τῶν υἱῶν καὶ χωρῆμένα». Τὸ ἴδιο κάνουν καὶ μετὰ τὸν δίνοντας τὰ χέρια. ἄγεται ραίνονται ὅσοι εἰνὴν πλάττει τοῦ χωριοῦ καὶ πλάνουν χορό, ὅταν τὸν εἰσέλθῃ ὁ πατὴρ (αὐτὸ σήμερον καταργήθηκε) τοῦ χωριοῦ, ζῶντες καὶ τὸ παρακάτω σατυρικό τραγούδι:

Πέντε δέκα παραδίς - καὶ ἄλλες τόσες καλοχρίες,
τὰ βαφταῖα σκόρπιζαν - καὶ τὰ ξεροταίνιζαν.

Δίψασαν οἱ παραδίς - καὶ πλάνουν κατ' οἱ καλοχρίες.

Πάν να πλάνω κατὸ νερό - καὶ κατὰ τὸν ποταμό.

Μιὰ τὴν ἄλλη λήξαν - καὶ τὸ ποταμὸν εἰς αὐτό.

Βράζουν τὰ ραβάνια τους - καὶ τὰ ρουσαφισαῖα τους,

τὰ ρουσαφισαῖα τους - γιὰ νὰ κομνηθῶν.

κι ὁ νετὴ καλόχρος - ἵδω αὐτὸ τὸν ἡμάταν,

κέρει τὰ ραβάνια του - τὰ ρουσαφισαῖα του.

Βρέ νετὴ καλόχρι - δὸς μας τὰ ραβάνια καί,

δὸς μας τὰ ραβάνια καί - τὰ ρουσαφισαῖα καί,

τοὶ ρουσαφισαῖα καί - καὶ ὅ,τι θέξετε νάνε καί.

κατόνιν συνεχίζετε ὁ χορὸς καὶ ραίνονται ὅσοι μετὰ τὴν εἰρὰ μεροστὰ λήξαντες καὶ ἄλλα τέτοια τραγούδια ὅπως:

- Πέντε ἡντιμοὶ καὶ δεκατὴν νεφίτες,

γάμον ἔβαναν μ' ἕνα σιγὴν σιγὰρι.

καὶ τὸ φόρτωσαν ἐπὶ φύλλου τοῦ καρούδι

καὶ τὸ ἔριζαν ἐπὶ βασιλείας τὰ φύλλα

Τραγούδια του Αδωνιδίου.

1.

Παύτο τὸ ἄστρο τὸ λαμπρὸ
 ποῦ εἶναι εἰμὰ εἰν πλούδια,
 αὐτὸ μὴ φέγγει μὴ ἔρχοι
 μὴ ἔρχοι ἀπὸ τὴν διάν.
 Βρίσκω τὴν πόρτα εὐαδιστῆ
 τὸ παραθύρ κλεισμένο.

Κτυπῶ τὴν πόρτα τρεῖς φορές
 τὸ παραθύρ πέντε.

Κοιμᾶσαι νόρμ ξύπνους
 μὴ ἂν δὲν κοιμᾶσαι εἴμω.

Δὲν τὸ ἄστρο φέβνται μου
 γὰρ ἔρχοι ἀπὸ τὴν πόρτα.

Νὰ γένω γῆς νὰ ἴδω λαοὺς
 γὰρ νὰ γένω νὰ ἴδω λαοὺς.

Νὰ γένω καὶ πνεύματα
 νὰ εἰ κερῶ νὰ γένω.

Θεὸ νὰ γένω τὸ κερῶ
 μὴ ἔγω νὰ λαίμω μέγα.

Νὰ γένω νὰ λαίμω μέγα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



2.

Μὰς γέμει ἡ χαρὰ, μὴ γέμει καὶ ἡ γούφα,
 καὶ θῆκη νύκτα εὐαδιστῆ, νύκτα εὐαδιστῆ.

Νᾶνους τὰ γέμει πῶς θρονῶν καὶ ἡ δούξ πῶς θρονῶν
 νᾶνους καὶ τὴν πῶς θρονῶν τὴν πῶς θρονῶν.

γῆς κατὰρτῆς τὸν αἶμα καὶ τὸ νύκτι εὐαδιστῆ
 εὐαδιστῆ, εὐαδιστῆ ἀνυπέρβου καὶ πνεύματι δὲν ἔχεις,

γῆς ἔφαις τὰ νύκτι μου τρεῖς νὰ φᾶ, μὴ ἔφαις.

Γλυκοχαράζει ἡ χαρὰ

καὶ οἱ ὁμορφες κοιμούνται

3.

καὶ τὸ ἄλφειον ἐκτὸς κηλήων τὸ σφουεῖδι
καὶ τὸ εἰκκίαν ἐκτὸς ψείρας τὸ τοφίρι.

Ἡ ψείρα ζυμώνει καὶ ἡ μύκητα κοσμίζει
κιὸ σταντζόκοιρος ῥέει καὶ ἀναψι τὸ φούρνου.
Κάπου σκόνταψι κι ἔησε μὲς τὸ φούρνου.

- Τρέχα κηλάται μὲ τὸ νερὸ ἐπὶ στόμα,
τρέχα μουστειρα μὲ τὸ τσαγι ἐπὶ ὤμο.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ χοροῦ μαζεύονται ἔτσι ἐπὶ στήθια
τοὺς, ὅπου οἱ κημρότεροι (νύφες, γαμπροί, ἑγγόνια κ.τ.λ.) αἰχμῶν
τὰ χέρια τῶν μεγάλων καὶ παίρνουν τὰ υἱρότατα (χρήματα).

Τὸ βράδυ ἐπὶ δαίτην συνιθίζουσιν νὰ μαζεύονται πολλοὶ
εὐχρηστὶ μαζί καὶ συγερῶχον (καμνηρὶδι σήμερον). Μετὰ τὸ
φαγνὸ ὁ εὐμοδεσθῶς ἢ ἡ εὐμοδεσθῆνα ἔλαμπεν ἵνα αὐτὸ
βρακίνο καὶ τὸ ἔδενε εἰς κηλὴν ἡμερῆς. Τὸ εὐμφοῦσε ἐπὶ ῥόνα
καὶ τὸ εὐμνοῦσε ἐπὶ ῥόνα ἀπὸ τὰ ἀσκήματα ἔργων, οἱ δὲ αἱ
προσπαθούσαν νὰ τὸ πιάσουν μὲ τὸ στόμα. ἔτσι μὲ τὰ χεῖρα
ἔλκρυνούσαν τὴν ὥρα. Τὸ ἔδινον αὐτὸ τὸ μῆχανε χέσμεν.

Ἐξέως βγαίνουν ἔξω εἰς τοὺς ψύλλους (φωτιές), ὅπου τραπο-
δοῦν καὶ χορεύουσιν γύρω ἀπὸ τὴν φωτιὰ. Κατ' ἀρχὴν ἀνάβουν
κημρὲς φωτιές, μετὰ τὰ μεσάνυχτα ὅπως ἀνάβουν τὸν με-
γάλο ψύλλο, ποὺ ἔχει ὕψος 6-7 μέτρα καὶ εἶναι κοσμημένος
ἀπὸ τσίκενα (ζύγα καὶ βγαίνουν ἀπὸ τὸ ψαλὶ καὶ κρῶνε τὰ ῥόδατα)
τοποθετημένα κυκλῶν καὶ γύρω ἀπὸ ἕνα στύλο καὶ δεμέναι
μὲ λυχαριές.

Ὅταν ἦέν καὶ ὁ ψύλλος μὲ τὰ δαυτὰ ποὺ μένουσιν πορφεῶν
δ' ἔνας κατὰ τὴν ῥόδα τοῦ ἄλλου χιανὰ ῥάνε ἐπὶ οἱ ψύλλοι
κατὰ τὸ κοσμητήριον. (ἔξω οὐ καὶ ἡ δουλειὰ, ψύλλοι καὶ ἔχον
οἱ φωτιές). Κατόπιν γυρίζουσιν ἐπὶ στήθια τοὺς καὶ κρῶνε
ἕνα φαγνὸν ἔχον μείνει. Ἐν τῇ νυκτὶ δὲν κοσμηθῇ ἐπὶ
νὸ τὸ βράδυ ἔχει τὸ δισαίωμα νὰ φαγῇ καὶ τὴν

καθαρὰ δευτέρα ὅτι τοῦτον ἔχει γένει. —

- 1) Ἡ παλαιὰ συλλογὴ ἐγένετο ἐν Κορυφῶν-Βορίον-Κοζάνης.
 2) Ὑποκατενώκεν ἡμερολογεῖται: Διαφανὴς Διαφάνης.
 3) Ἡμεῖς ἡμερολογεῖται: 64 ἐλῶ.
 4) Γραμματικὴ γνῶσις: Ἀπόφοιτος Δημοτικῆς.
 5) Ἰόρτος γενέσθαι: Κορυφῆ-Βορίον-Κοζάνης

Στοιχεῖα συλλογῆς:

(Παλαιὰ Χ. Παυρίδης, διδάσκαλος.

Ἡ συλλογὴ αὐτὴ ἐγένετο ἐν ἡμῶν 25^ῳ Ιανουαρίου - 20^ῳ Φεβρουαρίου).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

Σελίς 7 - Ἔρμ. 1.

Ζεύονται τὰ πόδια ἐπὶ ζυγόν, ὡς ἴσταν ἀκριβῶς τοῦ ὁρίαν ἔσαν
 περαφέντῃ ἢ ὑφ' αὐτά. Ἡ ὑφ' αὐτά ἐν συνεχείᾳ πιάνει ἐπὶ εὐρεαρόζυγε
 τοῦ εὐρεαρίου τοῦ ἀρότερον. Τὸ δεξιὸν πόδι ἡνὲν πάντως εἶναι
 ψυφότερον ἐπὶ ἀνάσσειν μὴ αὐτὸν ἐπὶ αὐτῇ ἡνὲν ἀνοίγει τὸ
 ἄλγος. Ἔσσι μὲν τὴν εἰσοδοῦ αὐτοῦ ἐπὶ αὐτῇ ἡγορηθεῖται ὁ
 ζυγός, ἡνὲν εἶναι περαφέντῃ ἐπὶ τὰ πόδια τῶν πόδων μὲν τὴν
 βοήθειαν τῶν ζεβῶν. Ὁ ζευχόμενος ἄνδρας ἢ γυναῖκα καὶ συνῶν
 γυναῖκα, δίδου οἱ περὶ αὐτοῦ ἄνδρες πῆχυνται γὰρ δουλεύει ἐκὼν
 ζενιτεία, ἐπὶ κορυφῇ ὅπως ἔλεγον, ὁδηγῶν τὰ πόδια μὲν τὴν
 βοήθειαν τῆς κορυφῆς πιάνοντας τὸ ἄλγος ἀπὸ τὴν οὐρά.

Τραγούδια του Θερσίτου

1. Μάννα με παυσηάντριψες
καὶ μ' ἔδωσες στοὺς κάρηους
ἔχῃ υἱοὶ δὲν βασίῳ
ζεστῷ νερὸ δὲν πίνω.
ἔδω τραγόνια δὲ λαβόν
καὶ οἱ μοῦσαι δὲν τὸ λέγου.
Τοῦ λέγει καὶ μὴ ἀγροφιώτισσα
εἶν μοιρηγοῖ τὸ λέγει:
Ποῖος ἔχει ἄντρα εἴην ξενικεῖα
γυιὸ ξιπροβοδιχένο,
ποτὲ νὰ μὴ τοὺς μαρκεῖ
καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀρσένη.
Πιπρή σοφῆρα βαρύνει
πυρὶ τοῖς πυρρῆν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



2. Μᾶς νύκτωσε μᾶς θραϊάσας ἡρώς καὶ τούτῃ ἡ μέρα.
στᾶνε τ' ἀμδόνια εἰς φωλῆς καὶ τὰ γουλιὰ εἰς μάννες
μὴ ἔχῃ τὸ ἔρημο γουλι δὲν ἔχω τοῦ νὰ ἡδῶ.
Να ἡρπασθῇ δὲν μπορῶ, νὰ ὑπάρω τοῦ νοιμοῦμαι.
Γιὰ ἡρπασθῇ καὶ εὐρεθῇ ἡέρα εἴςιν τῇ ράχῃ,
γιὰ θάψῃ νὰ σταυρωθῶ, νὰ σταυρωθῶ νὰ ὑπάρω,
νὰ ἀποθύσω τὴν διαθήκεα μου, νὰ ἁυθῇ ἡ φαννίτα μου.

καὶ τὰ παλαιὰ τὰ παιδία
 σταῖνα τυραννίσουσι.

Τὰ πρῶτα ἢ γέροντες οὐκ ἔστι
 μή τοις νέοις τὴν γέροντι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ